

EUROPESE
REKENKAMER

Verslag over de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Onderneming
brandstofcellen en waterstof betreffende het begrotingsjaar 2017

vergezeld van het antwoord van de Gemeenschappelijke Onderneming

INHOUD

	Paragraaf
Inleiding	1-13
Oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH	1-2
Bestuursstructuur	3-6
Doelstellingen	7
Middelen	8-12
De evaluaties van de Commissie	13
Oordeel	14-26
Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen	15
Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen	16
Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen	17
Verantwoordelijkheden van de leiding en de met governance belaste personen	18-20
Verantwoordelijkheden van de controleur voor de controle van de rekeningen en onderliggende verrichtingen	21-26
Budgettair en financieel beheer	27-36
Uitvoering van de begroting 2017	27
Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van KP7	28-31
Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van Horizon 2020	32-36
Internebeheersingsmaatregelen	37-39
Internebeheersingskader	37-39
Overige kwesties	40
Het mobiliseren van bijdragen van andere leden	40
Informatie over de evaluaties van de Commissie	41-42
Bijlage – Follow-up van de opmerkingen van de voorgaande jaren	
Antwoord van de Gemeenschappelijke Onderneming	

INLEIDING

Oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH

1. De Gemeenschappelijke Onderneming voor de uitvoering van het gezamenlijk technologie-initiatief voor brandstofcellen en waterstof (de Gemeenschappelijke Onderneming FCH), gevestigd te Brussel, werd in mei 2008 opgericht voor de periode tot 31 december 2017 en begon autonoom te werken op 15 november 2010¹. In mei 2014 verlengde de Raad de looptijd van de Gemeenschappelijke Onderneming tot 31 december 2024².
2. De Gemeenschappelijke Onderneming FCH is een publiek-privaat partnerschap op het gebied van onderzoek naar, en innovatie van waterstof- en brandstofceltechnologie. De oprichtende leden van de Gemeenschappelijke Onderneming zijn de Europese Unie (EU), vertegenwoordigd door de Europese Commissie, de industriegroepering (Hydrogen Europe) en de onderzoeksgroepering (Hydrogen Europe Research).

Bestuursstructuur

3. De bestuursstructuur van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH omvat de volgende organen: de raad van bestuur, de uitvoerend directeur, het wetenschappelijk comité, de groep van vertegenwoordigers van de FCH-staten en het forum van belanghebbenden.
4. De raad van bestuur bestaat uit tien leden, met zes vertegenwoordigers uit de industriegroepering, drie uit de Commissie en één uit de onderzoeksgroepering. De raad van bestuur is verantwoordelijk voor de strategische oriëntatie en de werkzaamheden van de

¹ Verordening (EG) nr. 521/2008 van de Raad van 30 mei 2008 betreffende de oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming brandstofcellen en waterstof (PB L 153 van 12.6.2008, blz. 1) zoals gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 1183/2011 van de Raad (PB L 302 van 19.11.2011, blz. 3).

² Verordening (EU) nr. 559/2014 van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming brandstofcellen en waterstof 2 (PB L 169 van 7.6.2014, blz. 108).

Gemeenschappelijke Onderneming en houdt toezicht op de uitvoering van haar activiteiten. De uitvoerend directeur is belast met het dagelijks beheer van de Gemeenschappelijke Onderneming.

5. Het wetenschappelijk comité bestaat uit maximaal negen leden waarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging van expertise uit de academische wereld, industrie en toezichthouders. Het comité brengt advies uit over de in de jaarlijkse werkplannen op te nemen wetenschappelijke prioriteiten en over de wetenschappelijke prestaties die staan beschreven in het jaarlijks activiteitenverslag.

6. De groep van vertegenwoordigers van de FCH-staten bestaat uit één vertegenwoordiger per lidstaat en per land dat is geassocieerd met Horizon 2020, en geeft zijn mening over de strategische sturing van de Gemeenschappelijke Onderneming en het behalen van Horizon 2020-doelstellingen. Het forum van belanghebbenden is een jaarlijks evenement waar belanghebbenden van FCH de activiteiten van FCH bespreken en waar zij opmerkingen kunnen maken.

Doelstellingen

7. Het doel van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH is om tegen 2020 brandstofcel- en waterstoftechnieken te demonstreren als een van de steunpilaren in toekomstige Europese energie- en vervoersystemen. De Gemeenschappelijke Onderneming streeft naar het bevorderen van de ontwikkeling van een sterke, duurzame en wereldwijd concurrerende brandstofcel- en waterstofsector in de EU.

Middelen

8. De EU-bijdrage aan de eerste activiteitenfase van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH (FCH 1) bedraagt maximaal 470 miljoen EUR, afkomstig uit KP7³. De bijdragen van de andere leden moeten minstens gelijk zijn aan de EU-bijdrage.

³ Artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 521/2008.

9. De EU-bijdrage aan de tweede activiteitenfase van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH (FCH 2) bedraagt maximaal 665 miljoen EUR, die wordt gefinancierd uit Horizon 2020. Van dit bedrag kan maximaal 570 miljoen EUR worden gebruikt om te zorgen dat de EU-bijdrage even groot is als de minimumbijdrage van de leden uit de industrie- en uit de onderzoeksgroepering (vastgesteld op 380 miljoen EUR) en tot 95 miljoen EUR kan worden gebruikt om de EU-bijdrage gelijk te trekken met eventuele aanvullende bijdragen van de leden die de minimumbijdrage overstijgen⁴.

10. Van de leden uit de industrie- en uit de onderzoeksgroepering wordt een bijdrage aan middelen verwacht van minimaal 380 miljoen EUR gedurende de hele levensduur van de Gemeenschappelijke Onderneming⁵. Ten minste 285 miljoen EUR hiervan moet kosten betreffen die leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector maken bij de uitvoering van aanvullende activiteiten buiten het werkplan van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH⁶.

11. De administratieve kosten van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH zijn beperkt tot 38 miljoen EUR, die gedekt moeten worden door de financiële bijdragen en die op jaarbasis gelijkelijk worden verdeeld tussen de EU en de leden afkomstig uit de industrie- en uit de onderzoeksgroepering⁷.

⁴ Artikel 3, lid 1, van Verordening (EU) nr. 559/2014.

⁵ Artikel 4, lid 1, van Verordening (EU) nr. 559/2014.

⁶ Zoals bepaald in artikel 4, lid 2, onder b, van Verordening (EU) nr. 559/2014, zijn aanvullende activiteiten bijdragen in natura voor activiteiten die buiten het werkplan en de begroting van de Gemeenschappelijke Onderneming vallen, maar die bijdragen tot de doelstellingen van het gezamenlijke technologie-initiatief FCH. De desbetreffende activiteiten moeten worden beschreven in het jaarlijkse plan inzake aanvullende activiteiten, waarin ook de geschatte waarde van die bijdragen wordt vermeld. In overeenstemming met artikel 4, lid 4, van dezelfde verordening moeten de kosten van aanvullende activiteiten worden gecertificeerd door een onafhankelijke extern controleur en worden ze niet onderworpen aan een controle door de Gemeenschappelijke Onderneming, de ERK of enig ander orgaan van de Unie.

⁷ Zie artikel 13, lid 2, van de statuten van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH 2 (bijlage I van Verordening (EU) nr. 559/2014).

12. In 2017 bedroeg de definitieve begroting van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH 198,6 miljoen EUR (2016: 115,5 miljoen EUR). Op 31 december 2017 had de Gemeenschappelijke Onderneming 26 personeelsleden in dienst (2016: 26)⁸.

De evaluaties van de Commissie

13. De Commissie voltooide de eindevaluatie van de KP7-activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming en de tussentijdse evaluatie van haar Horizon 2020-activiteiten in juni 2017; vervolgens stelde de Gemeenschappelijke Onderneming bijbehorende actieplannen op om de aanbevelingen in de evaluaties op te volgen. Bij deze gelegenheid voegen we een onderdeel toe dat verband houdt met de actieplannen van de Gemeenschappelijke Onderneming als reactie op de evaluaties; dit is enkel bedoeld ter informatie en maakt geen deel uit van ons controleoordeel of onze opmerkingen.

OORDEEL

14. Wij hebben het volgende gecontroleerd:

- a) de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Onderneming, die bestaat uit de financiële staten⁹ en de verslagen over de uitvoering van de begroting¹⁰ betreffende het per 31 december 2017 afgesloten begrotingsjaar, en
- b) de wettigheid en de regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen bij die rekening, zoals voorgeschreven door artikel 287 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

⁸ Meer informatie over de Gemeenschappelijke Onderneming FCH en haar activiteiten is te vinden op haar website: www.fch.europa.eu.

⁹ De financiële staten omvatten de balans en de staat van de financiële resultaten, het kasstroomoverzicht en het mutatieoverzicht van de nettoactiva, alsook een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaglegging en andere toelichtingen.

¹⁰ De verslagen over de uitvoering van de begroting omvatten de verslagen die een samenvatting zijn van alle begrotingsverrichtingen en de bijbehorende toelichtingen.

Oordeel over de betrouwbaarheid van de rekeningen

15. Naar ons oordeel geven de rekeningen van de Gemeenschappelijke Onderneming over het op 31 december 2017 afgesloten jaar op alle materiële punten een getrouw beeld van de financiële situatie van de Gemeenschappelijke Onderneming per 31 december 2017, van de resultaten van haar verrichtingen en kasstromen en van de veranderingen van de nettoactiva in het op die datum afgesloten jaar, overeenkomstig haar financieel reglement en de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels. Deze zijn gebaseerd op internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen

16. Naar ons oordeel zijn de onderliggende ontvangsten bij de rekeningen betreffende het per 31 december 2017 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Oordeel over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende betalingen bij de rekeningen

17. Naar ons oordeel zijn de onderliggende betalingen bij de rekeningen betreffende het per 31 december 2017 afgesloten begrotingsjaar op alle materiële punten wettig en regelmatig.

Verantwoordelijkheden van de leiding en de met governance belaste personen

18. Overeenkomstig de artikelen 310-325 van het VWEU en het financieel reglement van de Gemeenschappelijke Onderneming is de leiding verantwoordelijk voor het opstellen en weergeven van de rekeningen op basis van de internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector, alsmede voor de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Deze verantwoordelijkheid omvat het ontwerpen, invoeren en in stand houden van internebeheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het opmaken en weergeven van financiële staten die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevatten. De leiding dient er ook voor te zorgen dat de in de financiële staten weergegeven activiteiten, financiële verrichtingen en informatie in overeenstemming zijn met de voorschriften waar ze onder vallen. De leiding van de Gemeenschappelijke Onderneming draagt uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor de wettigheid en regelmatigheid van de verrichtingen die ten grondslag liggen aan de rekeningen.

19. Bij het voorbereiden van de rekeningen is de leiding verantwoordelijk voor het beoordelen van het vermogen van de Gemeenschappelijke Onderneming om haar activiteiten voort te zetten, voor het in voorkomend geval melden van kwesties die verband houden met de bedrijfscontinuïteit en voor het hanteren van het continuïteitsbeginsel.

20. Degenen die belast zijn met governance zijn verantwoordelijk voor de supervisie van het proces van financiële verslaglegging over de entiteit.

Verantwoordelijkheden van de controleur voor de controle van de rekeningen en onderliggende verrichtingen

21. Onze doelstellingen bestaan erin, redelijke zekerheid te verkrijgen over de vraag of de rekeningen van de Gemeenschappelijke Onderneming geen afwijkingen van materieel belang vertonen en of de onderliggende verrichtingen wettig en regelmatig zijn, alsmede op basis van onze controle het Europees Parlement en de Raad of andere betrokken kwijtingsautoriteiten een betrouwbaarheidsverklaring te verschaffen over de betrouwbaarheid van de rekeningen en de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. Redelijke zekerheid is een hoge mate van zekerheid, maar geen garantie dat bij een controle een bestaande materiële afwijking of niet-conformiteit altijd zal worden opgespoord. Deze kan voortkomen uit fraude of fouten en wordt van materieel belang geacht indien hiervan, afzonderlijk of geaggregeerd, redelijkerwijs zou kunnen worden verwacht dat deze invloed heeft op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze rekeningen nemen.

22. Een controle houdt in dat procedures worden uitgevoerd om controle-informatie te verkrijgen over de bedragen en mededelingen in de rekeningen en over de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen. De selectie van de procedures is afhankelijk van het oordeel van de controleur, dat een inschatting omvat van de risico's op afwijkingen van materieel belang in de rekeningen en op niet-conformiteit van materieel belang van de onderliggende verrichtingen met vereisten uit de wet- en regelgeving van de Europese Unie, hetzij door fraude, hetzij door fouten. Bij deze risico-inschatting wordt gekeken naar de internebeheersingsmaatregelen met betrekking tot de opstelling en getrouwe weergave van de rekeningen en naar de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen, om controleprocedures op te zetten die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar niet om een oordeel uit te spreken over de doeltreffendheid van de internebeheersingsmaatregelen. Een controle houdt tevens een beoordeling in van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaglegging en van de redelijkheid van de door de leiding gemaakte boekhoudkundige schattingen, evenals een beoordeling van de algehele presentatie van de rekeningen.

23. Voor de ontvangsten verifiëren wij de van de Commissie ontvangen subsidie en beoordelen wij de procedures van de Gemeenschappelijke Onderneming voor het innen van vergoedingen en andere inkomsten.

24. Ten aanzien van de uitgaven onderzoeken wij betalingsverrichtingen wanneer de uitgaven zijn gedaan, geboekt en goedgekeurd. Dit onderzoek betreft alle soorten betalingen (inclusief die voor de verwerving van activa) behalve voorschotten op het moment dat deze worden gedaan.

25. Bij de voorbereiding van dit verslag en oordeel hebben wij rekening gehouden met de controlewerkzaamheden die de onafhankelijke extern controleur heeft verricht ten aanzien van de rekeningen van de Gemeenschappelijke Onderneming, zoals bepaald in artikel 208, lid 4, van het Financieel Reglement van de EU¹¹.

26. De hiernavolgende opmerkingen doen niets af aan de oordelen van de ERK.

BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BEHEER

Uitvoering van de begroting 2017

27. De definitieve begroting 2017 die beschikbaar was voor de uitvoering van KP7- en Horizon 2020-programma's door de Gemeenschappelijke Onderneming omvatte vastleggingskredieten ad 127,8 miljoen EUR en betalingskredieten ad 198,6 miljoen EUR. Het uitvoeringspercentage bedroeg 96 % voor de vastleggingskredieten en 89 % voor de betalingskredieten. De betalingskredieten werden voornamelijk gebruikt voor de verstrekking van voorfinanciering in het kader van de oproepen uit 2016 en 2017.

Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van KP7

28. Van de maximaal 470 miljoen EUR aan KP7-middelen die aan de Gemeenschappelijke Onderneming FCH waren toegewezen voor de uitvoering van FCH 1, had de EU eind 2017 in totaal 386,7 miljoen EUR in contanten en 19,1 miljoen EUR in natura bijgedragen.

29. Van de 470 miljoen EUR aan bijdragen in natura en in contanten die de leden uit de industrie- en uit de onderzoeksgroepering aan de operationele activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH minimaal moesten bijdragen, had de raad van bestuur aan het einde van 2017 396,2 miljoen EUR aan bijdragen gevalideerd. Daarnaast

¹¹ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1).

waren eind 2017 bijdragen in natura voor de operationele activiteiten ad 55,8 miljoen EUR aan de Gemeenschappelijke Onderneming FCH gerapporteerd.

30. Bijgevolg bedroegen de totale bijdragen van de leden uit de industrie- en uit de onderzoeksgroepering aan de Gemeenschappelijke Onderneming eind 2017 452 miljoen EUR, tegen een cumulatieve EU-bijdrage van 405,8 miljoen EUR.

31. Van de totale operationele en administratieve begroting van 490 miljoen EUR voor FCH 1-activiteiten¹² had de Gemeenschappelijke Onderneming eind 2017 voor 481,7 miljoen EUR (98,3 % van de beschikbare begroting) aan vastleggingen en voor 418,5 miljoen EUR aan betalingen gedaan. Volgens het betalingsplan van de Gemeenschappelijke Onderneming voor de lopende KP7-projecten zal nog eens 25,7 miljoen EUR worden betaald in 2018 en 17,4 miljoen EUR in de daaropvolgende jaren. Het uiteindelijke uitvoeringspercentage voor het FCH 1-programma wordt dus geschat op 94,3 % van de totale FCH 1-begroting.

Meerjarige begrotingsuitvoering in het kader van Horizon 2020

32. Van de maximaal 665 miljoen EUR aan Horizon 2020-middelen die aan de Gemeenschappelijke Onderneming FCH waren toegewezen voor de uitvoering van FCH 2, had de EU eind 2017 in totaal 234,3 miljoen EUR in contanten bijgedragen.

33. De leden uit de industrie- en uit de onderzoeksgroepering zijn niet verplicht om een minimale bijdrage in natura aan de FCH 2-activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming te leveren. Eind 2017 hadden de leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector bijdragen in natura gemeld van 25,1 miljoen EUR voor operationele activiteiten¹³, waarvan 0,6 miljoen EUR was gevalideerd door de raad van bestuur van de FCH. Dit weerspiegelt het feit dat FCH 2-projecten zich in 2017 nog in een beginstadium bevonden. De bijdragen in natura die zijn toegezegd volgens de ondertekende

¹² Het totaal bestaat uit de contante EU-bijdrage van 470 miljoen EUR die wordt gefinancierd uit het KP7-programma en een contante bijdrage in de administratieve kosten van 20 miljoen EUR van andere leden.

¹³ Jaarlijks activiteitenverslag van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH, blz. 36.

subsidieovereenkomsten, bedroegen op 31.12.2017 137,4 miljoen EUR¹⁴. Daarnaast had de raad van bestuur 1,3 miljoen EUR aan contante bijdragen van de leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector aan de administratieve kosten van de Gemeenschappelijke Onderneming gevalideerd.

34. Van de 285 miljoen EUR die de leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector minimaal aan aanvullende activiteiten buiten het werkprogramma van de Gemeenschappelijke Onderneming moesten bijdragen, hadden de leden eind 2017 al 558,5 miljoen EUR gerapporteerd¹⁵, waarvan 382,2 miljoen EUR was gecertificeerd; het streefdoel was dus ruim overtroffen. Aangezien we echter niet het recht hebben de bijdragen in natura van de leden aan aanvullende activiteiten te controleren, kunnen we geen oordeel geven over de aard, kwaliteit en realiteit daarvan.

35. Bijgevolg bedroegen de totale bijdragen van de leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector eind 2017 585 miljoen EUR (waarvan 95,5 % bijdragen aan aanvullende activiteiten), tegen een EU-bijdrage in contanten van 234,3 miljoen EUR (zie ook paragraaf 41).

36. Van de maximale operationele en administratieve begroting voor FCH 2 van 684 miljoen EUR¹⁶ had de Gemeenschappelijke Onderneming eind 2017 voor 407,2 miljoen EUR aan vastleggingen en voor 223,3 miljoen EUR aan betalingen gedaan.

INTERNEBEHEERSINGSMATREGELEN

Internebeheersingskader

37. De Gemeenschappelijke Onderneming heeft procedures voor controles vooraf opgezet die gebaseerd zijn op financiële en operationele controles van stukken. Voor tussentijdse en

¹⁴ Jaarlijks activiteitenverslag van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH, blz. 13, tabel 1.1.2.

¹⁵ Jaarlijks activiteitenverslag van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH, blz. 14, tabel 1.1.3.

¹⁶ Het totaal bestaat uit de contante EU-bijdrage van 665 miljoen EUR die wordt gefinancierd uit het Horizon 2020-programma en een contante bijdrage in de administratieve kosten van 19 miljoen EUR van andere leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector.

saldobetalings in het kader van KP7 verricht de Gemeenschappelijke Onderneming controles achteraf bij de begunstigden, terwijl voor declaraties van projectkosten in het kader van Horizon 2020 de gemeenschappelijke auditdienst van de Commissie (GAD) verantwoordelijk is voor controles achteraf.

38. Het restfoutenpercentage voor controles achteraf dat in 2017 werd gerapporteerd door de Gemeenschappelijke Onderneming, bedroeg voor KP7-betalings 1,13 %¹⁷. In 2017 voerde de Gemeenschappelijke Onderneming – samen met de gemeenschappelijke auditdienst (GAD) van DG RTD – de eerste controle achteraf uit van een willekeurig getrokken, op risico gebaseerde steekproef van tussentijdse kostendeclaraties in het kader van Horizon 2020; de resultaten hiervan zullen in het jaarlijks activiteitenverslag 2018 van de Gemeenschappelijke Onderneming worden gerapporteerd.

39. Op basis van een beoordeling van het internebeheersingssysteem van de Gemeenschappelijke Onderneming en gegevensgerichte toetsing van ontvangsten-, betalings-, subsidie- en aanbestedingsverrichtingen en een evaluatie van een steekproef van afgeronde controles achteraf, met inbegrip van terugvorderingen als gevolg van opgespoorde fouten, boden de controleresultaten ons redelijke zekerheid dat het algemene restfoutenpercentage voor de Gemeenschappelijke Onderneming onder de materialiteitsdrempel ligt.

OVERIGE KWESTIES

Het mobiliseren van bijdragen van andere leden

40. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Gemeenschappelijke Onderneming is het mobiliseren van bijdragen van uit de industrie afkomstige leden op het gebied van haar activiteiten¹⁸. Volgens de oprichtingsverordening van de FCH is de minimale hefboomfactor

¹⁷ Jaarlijks activiteitenverslag van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH, blz. 69 en 74.

¹⁸ Overweging 4 van Verordening (EU) nr. 559/2014 bepaalt dat dit partnerschap gebaseerd moet zijn op een evenwichtige bijdrage van alle partners.

voor zowel operationele als aanvullende activiteiten 0,67¹⁹. De hefboomfactor die de Gemeenschappelijke Onderneming volgens het tussentijdse evaluatieverslag eind 2017 had gerealiseerd, bedroeg, rekening houdend met zowel de operationele als de aanvullende activiteiten, 1,32²⁰ (waaronder 0,35²¹ voor de bijdragen in natura aan de operationele activiteiten op zich). De oprichtingsverordening van de FCH 2 verplicht leden afkomstig uit de industrie niet om een minimumbijdrage in natura te leveren aan de operationele activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming²². De definitieve hefboomfactor voor de bijdragen in natura aan de operationele en aanvullende activiteiten zal aan het einde van het Horizon 2020-programma worden berekend. Aangezien we niet het recht hebben de bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten te controleren, kunnen we geen oordeel geven over de aard, kwaliteit of realiteit van dergelijke bijdragen²³.

¹⁹ De totale minimale bijdragen van de leden afkomstig uit de industrie aan de operationele en aanvullende activiteiten van de Gemeenschappelijke Onderneming (380 miljoen EUR) gedeeld door de maximale contante bijdrage van de EU aan de Gemeenschappelijke Onderneming (570 miljoen EUR).

²⁰ Voor dit geschatte hefboomeffect is rekening gehouden met de bijdragen in contanten die de particuliere leden daadwerkelijk hebben betaald (1,3 miljoen EUR) plus de bijdragen in natura van de particuliere leden (137,4 miljoen EUR) die zijn toegezegd in de ondertekende subsidieovereenkomsten plus de gecertificeerde bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten (382,2 miljoen EUR), gedeeld door de bijdragen in contanten die de Commissie heeft toegezegd in de ondertekende subsidieovereenkomsten (395,6 miljoen EUR).

²¹ Voor dit geschatte hefboomeffect is rekening gehouden met de bijdragen in contanten die de particuliere leden daadwerkelijk hebben betaald (1,3 miljoen EUR) plus de bijdragen in natura van de particuliere leden (137,4 miljoen EUR) die zijn toegezegd in de ondertekende subsidieovereenkomsten, gedeeld door de bijdragen in contanten die de Commissie heeft toegezegd in de ondertekende subsidieovereenkomsten (395,6 miljoen EUR).

²² In artikel 4, leden 1 en 2, van Verordening (EU) nr. 559/2014 is bepaald dat leden afkomstig uit de industrie en de onderzoekssector in totaal ten minste 380 miljoen EUR moeten bijdragen tijdens de levensduur van de Gemeenschappelijke Onderneming, waarvan minimaal 285 miljoen EUR moet bestaan uit kosten die zij maken bij de uitvoering van aanvullende activiteiten buiten het werkplan van de Gemeenschappelijke Onderneming.

²³ Overeenkomstig artikel 4, lid 4, van Verordening (EU) nr. 559/2014 worden de kosten van aanvullende activiteiten gecertificeerd door een onafhankelijke extern controleur die wordt aangewezen door de Gemeenschappelijke Onderneming. De kosten voor dergelijke activiteiten kunnen echter niet gecontroleerd worden door de Gemeenschappelijke Onderneming of door enig orgaan van de Unie.

INFORMATIE OVER DE EVALUATIES VAN DE COMMISSIE

41. De eindevaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH in het kader van KP7 bestreek de periode tussen 2008 en 2016²⁴, terwijl de tussentijdse evaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH 2 in het kader van H2020 de periode van 2014 tot 2016 bestreek²⁵. Deze evaluaties werden met de hulp van onafhankelijke deskundigen verricht, zoals voorgeschreven in de verordeningen van de Raad over FCH²⁶, en betroffen de prestaties van de Gemeenschappelijke Onderneming ten aanzien van relevantie, doelmatigheid, doeltreffendheid, samenhang en Europese meerwaarde, waarbij ook werd gekeken naar openheid en transparantie en onderzoekskwaliteit. De resultaten van de evaluaties werden in aanmerking genomen in het verslag dat de Commissie het Europees Parlement en de Raad in oktober 2017 toestuurde²⁷.

42. Als reactie op de aanbevelingen van de beoordelaars²⁸ heeft de Gemeenschappelijke Onderneming een actieplan opgesteld dat in november 2018 door de raad van bestuur van FCH 2 werd goedgekeurd. Het actieplan omvat een breed scala aan acties die door de

²⁴ Eindevaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH in het kader van KP7. <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/fch.pdf>

²⁵ Tussentijdse evaluatie van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH 2 (2014-2016) in het kader van Horizon 2020 <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/fch2.pdf>

²⁶ Wettelijk verplichte evaluaties door de Commissie overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) nr. 521/2008 van de Raad betreffende de Gemeenschappelijke Onderneming FCH en artikel 11 van Verordening (EU) nr. 559/2014 van de Raad tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming FCH 2.

²⁷ Werkdocument van de diensten van de Commissie. "Interim Evaluation of the Joint Undertakings operating under Horizon 2020" {SWD(2017) 339 final}.

²⁸ De aanbevelingen omvatten: de noodzaak om de rol van de groep van vertegenwoordigers van de staten en van de adviesorganen te verbeteren; de samenhang met andere EU-programma's; de noodzaak om projecten op een lager niveau van technologische paraatheid (TRL) te verbeteren; de deelname stimuleren van landen die minder actief zijn op het gebied van FCH-projecten en bevorderen dat regio's en instellingen voor hoger onderwijs vaker deelnemen; verstrekking van bijstand met betrekking tot financiële kwesties (geschiktste financieringsmogelijkheden) en ondersteuning van de commerciële toepassing en de betere benutting van Europese intellectuele eigendomsrechten; verbetering van de communicatie met belanghebbenden, besluitvormers, regio's en het publiek om de bekendheid van FCH-technologieën te vergroten.

Gemeenschappelijke Onderneming moeten worden uitgevoerd²⁹ en waarvoor een bepaald aantal activiteiten al is opgestart³⁰; de meerderheid moet in 2018 en 2019 worden uitgevoerd, terwijl een beperkt aantal acties in de volgende programmeringsperiode in aanmerking zal worden genomen³¹.

Dit verslag werd door kamer IV onder leiding van de heer Neven MATES, lid van de Rekenkamer, te Luxemburg vastgesteld op haar vergadering van 2 oktober 2018.

Voor de Rekenkamer

Klaus-Heiner LEHNE

President

²⁹ De specifieke acties die in het actieplan zijn opgenomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de beoordelaar omvatten: de rol van de groep van vertegenwoordigers van de staten versterken en uitbreiden, zorgen dat meer regio's en steden deelnemen; de interactie met externe belanghebbenden verbeteren met het oog op toekomstige fora voor belanghebbenden; de band met de Europese Commissie versterken met het oog op een betere afstemming met andere EU-initiatieven; de verspreiding en benutting van resultaten verbeteren.

³⁰ De activiteiten waarmee al een begin is gemaakt, omvatten: de analyse van het meerjarig werkprogramma samen met de groep van vertegenwoordigers van de staten om lacunes te identificeren, en met het oog op samenwerking met regio's en steden; de taken van de financieringsmedewerker van FCH 2 herzien en het zoeken van synergieën met andere EU-instrumenten (met name de financieringsfaciliteit met risicodeling van de EIB) laten omvatten; een in maart 2017 begonnen studie naar gebieden met de hoogste toegevoegde waarde in EU-waardeketens; besprekingen binnen de raad van bestuur over activiteiten op een lager TRL met het oog op de opname daarvan in de volgende versie van het meerjarig werkprogramma.

³¹ Met name de samenhang en complementariteit met andere EU-programma's op de gebieden vervoer en energie.

Bijlage**Follow-up van de opmerkingen van voorgaande jaren**

Jaar	Opmerking van de Rekenkamer	Stand van de corrigerende maatregel (Afgerond / Loopt nog / Nog af te handelen / N.v.t.)
	<i>Belangenconflicten</i>	
2015	In juli 2015 heeft de Commissie voor de Gemeenschappelijke Ondernemingen richtsnoeren gepubliceerd met betrekking tot regels inzake belangenconflicten, met inbegrip van een gemeenschappelijk model voor de verklaring inzake de afwezigheid van een belangenconflict, dat door de Gemeenschappelijke Onderneming moet worden opgenomen in haar procedures.	Afgerond

ANTWOORD VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERNEMING

40. De GO FCH 2 bevestigt dat de Rekenkamer, in overeenstemming met Verordening¹ (EU) 559/2014 van 6 mei 2014 tot oprichting van de Gemeenschappelijke Onderneming brandstofcellen en waterstof 2, niet het recht heeft bijdragen in natura aan aanvullende activiteiten te controleren. Zij wenst te benadrukken dat de GO een methode heeft ontwikkeld, die door haar raad van bestuur op 9 december 2016 werd goedgekeurd² en die zorgt voor grondige controles van het verzamelen, rapporteren en certificeren van aanvullende activiteiten. De methode bevat een model-controleprogramma en -certificaat dat onafhankelijke externe controleurs gebruiken voor hun certificering.

¹ PB L 169 van 7.6.2014, blz. 108-129.

² <https://www.fch.europa.eu/page/in-kind-additional-activities>